

Dnr

Staben för forskning och utbildning
FoU-direktör Clas Ahlm
Tel: 090-785 23 09
clas.ahlm@vll.se

Beslut om utlysning av Västerbottens läns landstings spjutspetsmedel för kliniskt inriktad forskning 2019-2021

Sammanfattning

Landstinget kraftsamlar tillsammans med Umeå universitet kring strategiskt viktiga profilområden och forskning på högsta internationella nivå vid Norrlands universitetssjukhus. Sådan spetsforskning är viktig för en framgångsrik universitetssjukvård, nationellt och internationellt. För att garantera regionsjukvård i toppklass, värna och vidareutveckla spetsfunktioner satsar landstinget särskilt på åtta profilområden. Sex av dem finns vid Norrlands universitetssjukhus och två är landstingsövergripande. Definitionen för ett profilområde inom den högspecialiserade vården vid universitetssjukhuset är att det är nationellt och internationellt framträdande i vård och forskning och att det samverkar mellan olika specialiteter.

Landstingsfullmäktige har sedan 1995 årligen avsatt särskilda medel för spjutspetsforskning. Syftet är att säkra Västerbottens och Norra Sveriges tillgång till högspecialiserad vård och välutbildad personal på minst samma nivå som övriga landet. Spjutspetsmedlen fördelas till tio högkvalitativa forskningsprojekt, varav minst ett till odontologisk forskning, som efter en treårig satsning kan utvecklas ytterligare för att bli eller fortsätta vara nationellt och internationellt konkurrenskraftiga. Landstinget har under dessa 23 år genomfört åtta utlysningar som tilldelats 83 spjutspetsprojekt.

Koppling till lagrum. Landstingens och kommunernas engagemang i FoU är fastställt i § 26b Hälso- och sjukvårdslagen: *"Landstingen och kommunerna ska medverka vid finansiering, planering och genomförande av kliniskt forskningsarbete på hälso- och sjukvårdens område samt av folkhälsovetenskapligt forskningsarbete. Landstingen och kommunerna ska i dessa frågor, i den omfattning som behövs, samverka med varandra samt med berörda universitet och högskolor."*

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta:

att avsätta medel för spjutspetsforskning årligen i budget för åren 2019-2021,

att godkänna utlysning av spjutspetsmedel för åren 2019-2021, i enlighet med bilagan "utlysning av Västerbottens läns landstings spjutspetsmedel för kliniskt inriktad forskning 2019-2021".

För FoU-staben,
Professor Clas Ahlm, Forsknings- och utbildningsdirektör.

Dnr

Konsekvensanalys och synpunkter

Nytta för patient/medborgare

Spjutspetsmedlen är avsedda för klinisk forskning av hög kvalitet med tydlig patientnytta och relevans för hälso- och sjukvården, samt för högkvalitativ translationell forskning med tydlig klinisk relevans. Forskningen ska vara hälso- eller sjukdomsinriktad och vara fokuserad på ett kliniskt relevant problemområde. Målsättningen ska vara att förbättra diagnostik, profylax, prevention, behandling, vård och rehabilitering för patienter och medborgare.

Ekonomi/resurser

Resurser

FoU-kansliet inom FoU-staben hanterar den administrativa processen och handläggning av spjutspetsmedlen. Cirka fem externa professorer utses till granskare och genomför den vetenskapliga bedömningen. Arvode för arbetsinsats utgår till dessa. Vid ett prioriteringsmöte med granskarna tillsammans med FoU-direktör VLL och Dekan vid medicinska fakulteten Umeå universitet, diskuteras ett tilldelningsförslag utifrån den vetenskapliga bedömningen. Förslaget presenteras för ALF-kommittén, som lämnar det vidare till Norrlands universitets-sjukvårdsstyrelse för fastställande av förslag om tilldelning, som därefter lämnas till Landstingsstyrelsen för beslut.

Finansiering

Finansiering av spjutspetsforskning görs i budget till FoU-staben årligen, under treårsperioden.

Bilagor

2018-03-26_Utlysning av Västerbottens läns landstings spjutspetsmedel för kliniskt inriktad forskning 2019-2021

Sista ansökningsdag
2018-06-18

1 (9)

Utlysning av Västerbottens läns landstings spjutspetsmedel för kliniskt inriktad forskning 2019-2021

Landstinget har sedan 1995 årligen avsatt särskilda medel för så kallad spjutspetsforskning. Syftet är att säkra Västerbottens och norra Sveriges tillgång till högspecialiserad vård och välutbildad personal på minst samma nivå som övriga landet. Medlen ska fördelas till ett antal högkvalitativa projekt, som efter en treårig satsning kan utvecklas ytterligare för att bli eller fortsätta vara nationellt och internationellt konkurrenskraftiga.

Västerbottens läns landsting avsätter forskningsmedel till *spjutspetsprojekt* för åren 2019-2021. Medlen fördelas till tio forskningsprojekt, varav minst ett till odontologisk forskning. Varje projekt tilldelas totalt ca 2,6 miljoner kronor fördelat på tre år.

1. Behöriga att söka

Huvudsökande ska vara tillsvidareanställd under hela treårsperioden antingen inom Västerbottens läns landsting omfattande minst 50 procent eller som lärare vid Umeå universitet omfattande minst 50 procent med klinisk befattning inom Västerbottens läns landsting omfattande minst 6.5 tim/vecka. Här förutsätts aktiv tjänstgöring, dvs. person tjänstledig från sådan anställning är inte behörig. Den sökande ska ha avlagt doktorsexamen.

Medsökande kan vara personer som är anställda inom Umeå universitet eller annan sjukvårdshuvudman.

En och samma person kan endast vara *huvudansvarig för en ansökan*. Sökande kan emellertid förekomma som medsökande i ytterligare ansökningar under förutsättning att denna/dessa avser ett från huvudprojektet tydligt avskilt och fristående projekt.

De forskare som med samma forskningsprojekt eller forskningslinje erhållit spjutspetsmedel under föregående treårsperiod 2016-2018, *kan inte söka* spjutspetsmedel för åren 2019-2021.

2. Särskilt prioriterade områden

Det ligger i Västerbottens läns landstings intresse att det finns ett antal särskilt starka och långsiktigt framgångsrika och produktiva forskargrupper. För att åstadkomma detta avser landstinget att stödja *de allra starkaste projekten*, som drivs av såväl etablerade forskare som yngre forskare. Starka projekt drivna av redan väletablerade forskare med forskargrupper som är så väl sammansatta att de klarar utbildning av framtidens forskarledare och därmed generationsväxlingar utan minskad vetenskaplig produktion prioriteras, liksom starka särskilt innovativa projekt drivna av yngre forskare som bedöms ha goda förutsättningar att kunna etablera självständiga och långsiktigt livskraftiga forskargrupper med god extern finansiering.

Det är för alla sökande viktigt att det av ansökan framgår hur forskningsprojektet och forskargruppen ska utvecklas på kort och lång sikt. Landstinget betonar också värdet av translationellt forskningssamarbete. Sådan forskning kan ofta skapa för patienten särskilt viktig ny kunskap och nya behandlingar.

Den planerade forskningen ska vara hälso- eller sjukdomsinriktad och vara fokuserad på ett kliniskt relevant problemområde. Målsättningen ska vara att förbättra diagnostik, profylax/prevention, behandling, vård och rehabilitering. Hur detta förväntas kunna realiseras ska tydligt framgå. För translationella projekt ska i ansökan formerna och syftet med det translationella samarbetet beskrivas, liksom det förväntade resultatet av forskningen ur perspektivet patientnytta, och hur denna nytta förväntas kunna realiseras.

Utgångspunkten för denna utlysning är att kraftsamla kring landstingets profilområden¹, särskilt i de fall där dessa sammanfaller med universitetets starka forskningsområden. Bland vetenskapligt likvärdiga projekt kommer de som tillhör dessa områden att prioriteras.

3. Hur söker man?

Ansökan görs i Researchweb <http://www.researchweb.org/is/vll/>

Sista ansökningsdag är måndagen den 18 juni kl. 24:00

Anvisningar om vad ansökan ska innehålla beskrivs i bilaga 1.

Anvisningar till de avsnitt som ska fyllas i finns även i ansökningsformuläret.

4. Bedömning av ansökningarna

Efter en inledande granskning av sökandes behörighet kommer behöriga ansökningar att bedömas av en grupp externa sakkunniga. De externa sakkunniga utses av FoU-rådet på uppdrag av ALF-kommittén.

Bedömning av ansökningarna kommer att ske i enlighet med Vetenskapsrådets kriterier (skala 1-7 poäng, 7 är hög, se utförligare beskrivning av hur ansökningarna bedöms i bilaga 2 i slutet av detta dokument).

- Nyttänkande och originalitet (1-7)
- Projektets vetenskapliga kvalitet (1-7)
- Den sökandes kompetens (1-7)
- Genomförbarhet (1-3)
- Förutom de gängse kvalitetskriterierna ovan beaktas endast projekt med tydlig klinisk relevans. Detta gäller även translationella projekt.

¹ Profilområden vid Norrlands universitetssjukhus: Behandling av plexus brachialisskador, Kardiovaskulär genetik, Luftburna intensivvårdstransporter, Neonatal intensivvård, Stereotaktisk funktionell neurokirurgi, Strålbehandling. Landstingövergripande profilområden: Folkhälsa, Glesbygdsmedicin med telemedicin.

5. Spjutspetsmedlens användning

Anslaget ska täcka de kostnader som uppkommer inom Västerbottens läns landstings hälso- och sjukvårdsorganisation. Det betyder att löneomedel, utrustning, medicinsk service, övriga kostnader såsom tjänsteköp, resor etc. ska beskrivas. Maximalt 300 000 kronor får användas för inköp av dyrbar utrustning.

Projektet ska vara avstämt och signerat av berörd verksamhetschef och prefekt. Medlen förvaltas av Västerbottens läns landsting.

6. Dispositionstid och redovisning

Beviljade spjutspetsmedel får disponeras som längst t.o.m. 2021-12-31.

Rapportering görs enligt anvisningar i Researchweb <http://www.researchweb.org/is/vll>

6.1 Rapporter

- En första slutrapport ska lämnas ett år efter anslagstidens utgång, 2022-12-31. Slutrapporten ska utgöra en sammanfattning av hela projektet och innehålla uppgifter om forskningen som helt eller delvis finansierats av spjutspetsmedel har lett till förbättringar i hälso- och sjukvården t.ex. i form av bättre resultat, enklare behandlingsmetoder. Rapporten ska också innehålla uppgifter om projektet har inneburit några patent eller någon kommersialisering.
- En andra slutrapport ska lämnas senast tre år efter anslagstidens utgång, senast 2024-12-31. Denna slutrapport ska beskriva vad som hänt efter projektperiodens slut avseende om och hur projektets resultat kommer sjukvården till nytta, och hur denna implementering har skett eller sker.

7. Beslut

Efter granskning och sakkunnigbedömning beslutar Landstingsstyrelsen i december 2018 om fördelning av Spjutspetsanslaget.

8. Kontakt

Närmare upplysningar lämnas av:

Clas Ahlm, FoU-direktör, e-post: clas.ahlm@vll.se

Helén Simon, Forskningshandläggare, e-post: helen.simon@vll.se

Bilagor

Bilaga 1. Anvisningar till ansökan

Bilaga 2. Bedömningskriterier

Bilaga 1. Anvisningar till ansökan

Ansökan görs i ansökningssystemet Researchweb: <http://www.researchweb.org/is/vll>

Klicka på knappen "Logga in" och följ instruktionerna. Ansökningssystemet förutsätter att varje användare (ex. huvudsökande, medsökande) har ett elektroniskt s.k. personkort inkl. CV. Dessa personkort lagras i systemet och kan enkelt uppdateras (ändra direkt då nya uppgifter finns, ex. anställningsförhållande, publikationer, pedagogiska meriter etc). Var noga med att fylla i uppgifterna så komplett som möjligt eftersom granskare som bedömer din ansökan utgår till stor del från dina och även medsökandes meriter och var särskilt noga med att ange rätt e-postadress eftersom systemet använder e-post för att informera sökande.

1. Uppgifter som ska ingå i ansökan

1. 1 Ansökan ska innehålla:

- Huvudsökandens födelseår och månad
- Huvudsökandens disputationsdatum
- Uppgift om projektet är translationellt
- Uppgift om projektet ingår i ett profilmråde
- Beskrivning av anknytning till medicinska fakulteten vid Umeå universitet
- Beskrivning av hur forskning rörande sjukdomar som drabbar båda könen ska genomföras så att resultaten kommer båda könen tillgodo.
- Projekttitel, svenska eller engelska (max 200 tecken)
- Abstrakt/sammanfattning, svenska eller engelska (max 1 500 tecken)
- Populärvetenskaplig rubrik och beskrivning av projektet på **svenska** (max 4 500 tecken)
- MESH termer
- Forskningsområde
- Uppgift om huvudsökandes övriga sökta och/eller beviljade anslag för detta projekt resp. andra projekt
- Forskningsprogram strikt enligt instruktioner i avsnitt 1.5 (Laddas upp som egen pdf-fil, maximal storlek är 6 mb)
- Ange vilken sida i forskningsprogrammet som etiska överväganden återfinns på, samt ange om etiska tillstånd föreligger och i så fall diarienummer
- Budgetuppgifter (Läs instruktionerna noga!)

1. 2 Abstrakt/sammanfattning, svenska *eller* engelska (max 1 500 tecken)

Sammanfattningen av forskningsprogrammet ska innehålla en kort beskrivning av

- vad som ska göras,
- hur forskningen ska utföras, vilka vetenskapliga metoder som ska användas, och
- vad som är viktigt med den planerade forskningen

Texten ska ge en snabb orientering om forskningens syfte och genomförande. Skriv så att även personer med annan forskningsinriktning kan ta del av informationen. Du fyller i sammanfattningen i formuläret i ansökningssystemet.

1. 3 Populärvetenskaplig rubrik och beskrivning på svenska (max 4500 tecken)

Beskriv projektet populärvetenskapligt, så att även den som inte är insatt i ämnet har möjlighet att förstå. Beskriv vad som ska göras och varför, samt förklara på vilket sätt den nya kunskapen kan vara betydelsefull.

Den populärvetenskapliga beskrivningen är ett viktigt verktyg för att informera om den forskning som finansieras. Om ansökan beviljas har landstinget och universitetet rätt att använda beskrivningen för informationsändamål. Du fyller i den populärvetenskapliga beskrivningen i formuläret i ansökningssystemet. Den populärvetenskapliga beskrivningen ska skrivas på **svenska**.

1. 4 Forskningsprogram (VR-format tillämpas)

Filformat, typsnitt, teckenstorlek, bilder

Forskningsprogrammet ska laddas upp som **pdf**-fil i ansökningssystemet, med format enligt VRs instruktioner för forskningsprogram i utlysningarna för "Projektbidrag MH" och "Projektbidrag för unga forskare MH". Skriv således forskningsprogrammet i **A4-format** med en marginal på 25 mm. Vi tillåter alla VRs godkända typsnitt vid de senaste årens utlysningar, dvs. **Times New Roman storlek 12** alternativt **Calibri eller Arial storlek 11**.

Räkna med att ditt forskningsprogram skrivs ut, med en upplösning av 200-300 dpi och eventuellt även i gråskala. Du bör därför anpassa bilderna till denna standard. Tänk på att pdf-filen inte får vara lösenordskyddad.

Rubriker, språk och omfattning

Forskningsprogrammet ska bestå av en kortfattad men komplett beskrivning av forskningsuppgiften, **högst tio (10) A4-sidor inklusive referenser**.

Fokus för forskningsprogrammet ska vara framåtblickande, det vill säga en beskrivning över vad som ska göras. Observera att sidor utöver tillåtet antal inte kommer att beaktas vid bedömningen.

Forskningsprogrammet ska skrivas på svenska **eller** engelska.

Följande information **måste** finnas med i forskningsprogrammet under egna rubriker:

- **Syfte och mål** (*Purpose and aims*): Redogör för övergripande syfte och specifika mål för forskningsprojektet.
- **Områdesöversikt** (*Survey of the field*): Gör ett sammandrag av din egen och andras forskning och tidigare resultat inom forskningsområdet. Ange nyckelreferenser.
- **Projektbeskrivning** (*Project description*): Gör en sammanfattning av projektets uppläggning. Teori, metod, tidplan, genomförande och eventuella medverkandes roll i projektet ska framgå.

- **Betydelse (Significance) och Klinisk tillämpning/relevans/signifikans (Clinical application/relevance/significance)** [kan anges som 2 separata rubriker eller 1 gemensam rubrik]: Redogör för projektets betydelse för forskningsområdet. Förklara på vilket sätt projektets resultat kan komma till praktisk klinisk tillämpning inom området medicin och hälsa. *Beskriv även under denna rubrik hur projektet långsiktigt kommer att bedrivas d.v.s. även efter anslagsperioden inklusive eventuella generationsväxlingar och ansvarsfördelning till yngre medarbetare.*
- **Preliminära resultat (Preliminary results)**: Beskriv dina egna försök och förstudier inom forskningsområdet.

Redovisa följande under en särskild rubrik om du anser det vara relevant för ditt projekt:
- **Utrustning (Equipment)**: Beskriv den basutrustning för projektet som du och din grupp kan disponera.
- **Behov av infrastruktur (Need for infrastructure)**: Specificera projektets behov av internationell och nationell infrastruktur. Specificera även behovet av lokal infrastruktur om avskrivningskostnader för denna ingår i ansökan.
- **Internationellt och nationellt samarbete (International and national collaboration)**: En beskrivning av ditt och gruppens samarbete med utländska och svenska forskare och forskargrupper. Redovisa om du medverkar i eller anknuter till internationellt samarbete i din forskning.
- **Etiska överväganden (Ethical considerations)**: Redovisa etiska frågor som projektet (eller motsvarande) aktualiserar och redogör för hur de behandlas i forskningsarbetet.
- **Övriga bidrag (Other grants)**: Redovisa relationen till eventuella andra bidrag och andra projekt.
- **Självständig forskningslinje (Independent line of research)**: Du som verkar eller kommer att verka i en större grupp ska tydliggöra hur ditt projekt förhåller sig till de övriga. Om du fortsätter på ett projekt som helt eller delvis har påbörjats under din doktorand- eller postdoctid, ska du beskriva relationen mellan ditt projekt och din tidigare handledares forskning.

1.5 Underskrifter (bilaga)

Bilagan genereras automatiskt när du slutfört din ansökan.

- Skriv ut bilagan och underteckna den. Den ska också undertecknas av verksamhetschef och prefekt där forskningen kommer att bedrivas.

Kom ihåg! Senast sju dagar efter sista ansökningsdatum ska underskriven bilaga ha kommit in till angiven adress.

Bilaga 2. Bedömningskriterier

Efter en inledande granskning av sökandes behörighet kommer giltiga ansökningar att bedömas av en grupp externa sakkunniga. Dessa utses av FoU-rådet på uppdrag av ALF-kommittén.

Ansökningarnas kvalitet bedöms enligt skalan 1-7* samt 1-3** för nedanstående 4 kategorier:

1: Novelty and originality - *Nytänkande och originalitet (1-7)*

Vägledande frågor:

- Can the project be regarded as unconventional, does it challenge prevalent opinions or practice?
- Is there potential for the creation of new knowledge, exciting new ideas and approaches, directions for research and understanding of health and ill-health?
- Does the project include use of novel technologies/methodologies, or innovative application of existing methodologies/technologies in new areas?

Nytänkande och originalitet är starkt meriterande för både yngre och mer etablerade forskare.

2: Scientific quality of the proposed research - *Projektets vetenskapliga kvalitet (1-7)*

Vägledande frågor:

- Is the project scientifically significant?
- Does the overall design of the project, its research questions and hypotheses meet the standards of highest quality?
- Are the scientific/intellectual merits of the proposed research clear, convincing and compelling?
- Does the proposed project have the character of thoroughness, e.g. in its definition of the problem and proposed solutions, and review of the state of the art?
- Are the proposed research methods, infrastructures, equipment and fieldwork appropriate?

3: Merits of applicant(s) - *De(n) sökandes kompetens (1-7)*

Vägledande frågor:

- Does the applicant have sufficient research experience, expertise, level of independence and scientific network for implementation of the proposed project?
- Of what merits are the applicant's academic qualifications and achievements, in relation to stage of career and active time for research?
- Of what merits are the previous publications and other scientific achievements in relation to stage of career and active time for research: do these show a distinct and independent line of research, or in case of a researcher in his/her early career stage, the potential of such? Focus is on the most relevant and important reports, with emphasis on quality rather than quantity
- Is there appropriateness of the team members, if applicable, in terms of availability and complementarities of all the relevant expertise, and in how the different roles and responsibilities are distinguished?

- Is there ability to successfully disseminate research findings?
- Här skall tyngd läggas vid projektledningens förmåga att utbilda yngre forskare så väl att de i god tid kan överta projektledning. Kompetens att rekrytera olika typer av övriga medarbetare och att delta i olika former av samarbeten är meriterande. För yngre forskare är förmågan att bygga en forskargrupp och att i nationell konkurrens kunna erhålla externa forskningsmedel särskilt meriterande.

4: Feasibility - Genomförbarhet (1-3)

Vägledande frågor:

- Is the general design, including time schedule, optimal for implementing the proposed project?
- Does the project include the availability and accessibility of relevant personnel, skills, equipment, facilities/infrastructures and other necessary resources?
- Are materials, patients and methods adequate and well adapted to the hypothesis or research question?
- Is the environment suitable for carrying out the proposed research?
- Viktigt är att det tydligt framgår hur projektet långsiktigt skall drivas och bli så långsiktigt stabilt att det klarar både kontinuerlig förnyelse och generationsväxlingar.

Klinisk relevans

Förutom kriterierna ovan ska projektets kliniska relevans bedömas enligt följande tvågradiga skala: *Kliniskt relevant* resp. *klinisk relevans saknas*. Om ett projekt av bedömargruppen i sin helhet får bedömningen "klinisk relevans saknas" gäller att detta projekt *ej* skall rangordnas, då det är att betrakta som obehörigt.

Spjutspetsmedlen är avsedda för *klinisk forskning* av hög kvalitet med tydlig patientnytta och relevans för hälso- och sjukvården, samt för högkvalitativ *translationell forskning* med tydlig *klinisk relevans*.

Med *klinisk forskning* avses forskning med koppling till hälso- och sjukvårdens behov och som tar landstingets/sjukvårdsenhetens resurser i anspråk.

Den sjugradiga betygsskalan*

OUTSTANDING / Enastående 7

*Exceptionally strong application with negligible weaknesses/
Exceptionellt stark ansökan med försumbara svagheter*

EXCELLENT / Utmärkt 6

*Very strong application with negligible weaknesses /
Mycket stark ansökan med försumbara svagheter*

VERY GOOD TO EXCELLENT / Mycket bra till utmärkt 5

*Very strong application with minor weaknesses /
Mycket stark ansökan med mindre svagheter*

VERY GOOD / Mycket bra 4
*Strong application with minor weaknesses /
Stark ansökan med mindre svagheter*

GOOD / Bra 3
*Some strengths, but also moderate weaknesses /
Vissa styrkor men också vissa svagheter*

WEAK / Svag 2
*A few strengths, but also a few major weakness or several
minor weaknesses /
Några styrkor men åtminstone en större svaghet eller ett
flertal mindre svagheter*

POOR / Dålig 1
*Very few strengths and numerous major weaknesses /
Mycket få styrkor och ett flertal större svagheter*

Den tregradiga betygsskalan**

FEASIBLE / Genomförbart: 3

PARTLY FEASIBLE / Delvis genomförbart: 2

NOT FEASIBLE / Ej genomförbart: 1

